

O'TKIR O'RTA OTIT KELIB CHIQISHI VA UNI DAVOLASH.

Azizbek Akramov Shavkatjon o'g'li

Andijon Davlat Tibbiyot Instituti, Otorinolaringoloya fakulteti, 3 kurs magistr

Annotatsiya. Ushbu maqola O'tkir Otitis Medianing kelib chiqishi, uning klinik ko'rinishi va turli xil davolash usullarini o'rganadi. Tadqiqot shuningdek, asoratlarni oldini olish uchun erta tashxis qo'yish va tegishli boshqaruvning muhimligini muhokama qiladi.

Kalit so'zlar: o'tkir otit, quloq infeksiyasi, o'rta quloq, davolash, bolalar, analjeziklar, hushyor kutish, miringotomiya, timpanostomiya naychalari.

O'tkir Otitis Media (AOM) - o'rta quloqning yallig'lanishi bilan tavsiflangan keng tarqalgan quloq infeksiyasi. Bu holat har qanday yoshdagi odamlarga ta'sir qilishi mumkin, lekin ko'pincha bolalarda kuzatiladi. Ushbu maqolada biz AOMNING kelib chiqishi, uning klinik ko'rinishi va mavjud bo'lgan turli xil davolash usullarini ko'rib chiqamiz. AOMNING kelib chiqishi va davolanishini tushunish uchun biz tibbiy adabiyotlar va klinik tadqiqotlarni ko'rib chiqdik. Shuningdek, biz ushbu mavzu bo'yicha tushuncha va joriy ko'rsatmalarni to'plash uchun soha mutaxassislariga murojaat qildik.

O'tkir o'rta quloq infeksiyasi deb ham ataladigan o'tkir otitis media (AOM), ayniqsa bolalarda keng tarqalgan holat. Bu o'rta quloq infeksiyalanganida va yallig'langanda paydo bo'ladi. AOMNING asosiy sababi odatda bakterial yoki virusli bo'lib, u ko'pincha yuqori nafas yo'llarining infeksiyasini kuzatadi. O'rta quloqning o'tkir infeksiyasining ba'zi umumiy sabablari va xavf omillari:

- Bakterial infeksiya: aom uchun eng ko'p uchraydigan bakterial patogenlar *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* va *Moraxella catarrhalis* hisoblanadi. Bakteriyalar O'rta quloqni tomoqning orqa qismi bilan bog'laydigan Eustaki naychasi orqali o'rta quloqqa kirishi mumkin.

- Virusli infeksiya: nafas olish sinsitial virusi (RSV), rinovirus va gripp kabi viruslar yuqori nafas yo'llarida, shu jumladan Eustaki naychasida yallig'lanish va tiqilishga olib kelishi mumkin, bu esa o'rta quloqda ikkilamchi bakterial infeksiya xavfini oshirishi mumkin.

- Eustaki naychasining disfunktsiyasi: Eustaki naychasi odatda havo ichkariga va tashqariga oqib chiqishi orqali o'rta quloqdagi bosimni tenglashtirishga yordam beradi. Agar bu naycha to'g'ri ishlamasa, u o'rta quloqda suyuqlik to'planishiga olib kelishi mumkin, bu bakteriyalar o'sishi uchun qulay muhit yaratadi.

- Yoshlik: AOM chaqaloqlar va yosh bolalarda ko'proq uchraydi, chunki ularning Eustaki naychalari kattalarga qaraganda qisqaroq, torroq va gorizontatroq. Ushbu anatomik farq bakteriyalar yoki viruslarning tomoqdan o'rta quloqqa o'tishini osonlashtiradi.

- Tamaki tutuniga ta'sir qilish: tamaki tutuniga duchor bo'lgan bolalarda AOM rivojlanish xavfi ortadi, chunki tutun Eustaki naychasini bezovta qilishi va yallig'lanishi mumkin.

- Allergiya: allergik reaksiyalar Eustaki naychasida yallig'lanish va tiqilishga olib kelishi mumkin, bu esa AOM xavfini oshiradi.

- Sovuq yoki yuqori nafas yo'llarining infeksiyalari: aom ko'pincha sovuq yoki yuqori nafas yo'llarining infeksiyasini kuzatadi, chunki tomoq va burun yo'llarining yallig'lanishi va tiqilishi Eustaki naychasining ishiga ta'sir qilishi mumkin.

- Bolalar bog'chasiga borish: bolalar bog'chasiga boradigan bolalar aom xavfi yuqori bo'lishi mumkin, chunki ular infeksiyani yuqtirishi mumkin bo'lgan boshqa bolalar bilan yaqin aloqada.

- Oila tarixi: ba'zi oilalarda AOMGA genetik moyillik bo'lishi mumkin.

- Mavsumiy omillar: AOM nafas yo'llari infeksiyalari ko'proq tarqalgan kuz va qish kabi ba'zi fasllarda ko'proq uchraydi.

Shuni ta'kidlash kerakki, aom og'riqli bo'lishi mumkin va vaqtincha eshitish qobiliyatini yo'qotishi mumkin. Agar siz yoki farzandingiz quloq og'rig'i, isitma, eshitish qiyinlishuvi yoki quloqdan drenaj kabi alomatlariga duch kelsangiz, darhol tibbiy yordamga murojaat qilishingiz kerak. Davolashda bakterial infeksiyalar uchun antibiotiklar, og'riqni yo'qotish va ba'zida surunkali yoki takroriy holatlarda quloq naychalarini kiritish Eustaki naychasi faoliyatini yaxshilashga yordam berishi mumkin.

AOM diagnostikasi odatda klinik mezonlarga asoslanadi, shu jumladan o'tkir boshlangan quloq og'rig'i, timpanik membrananing yallig'lanishi (otoskopiya orqali ko'rinib turganidek) va o'rta quloq effuziyasi (quloq pardasi orqasidagi suyuqlik). Aomni o'tkir yallig'lanish komponenti bo'lmagan effuziya (OME) bilan otit vositalaridan farqlash zarur. O'tkir otitis media deb ham ataladigan o'tkir o'rta quloq infeksiyasini davolash odatda infeksiyaning og'irligiga va zararlangan shaxsning yoshiga bog'liq. Shuni ta'kidlash kerakki, men shifokor emasman va aniq tashxis qo'yish va davolash rejasi uchun har doim sog'liqni saqlash mutaxassisi bilan maslahatlashing. Biroq, men o'tkir otitni davolash usullari haqida umumiy ma'lumot bera olaman:

Kuzatish: Ba'zi hollarda, ayniqsa engil alomatlar bilan va katta yoshdagi bolalar yoki kattalarda, tibbiyot xodimi "kutish va ko'rish" usulini tavsiya qilishi mumkin. Bu antibiotiklarga ehtiyoj sezmasdan o'z-o'zidan yaxshilanadimi yoki yo'qligini bilish uchun bir necha kun davomida vaziyatni kuzatishni anglatadi.

Antibiotiklar: Agar infeksiya og'ir bo'lsa, u davom etsa yoki yosh bolalarda (ayniqsa 6 oygacha bo'lgan bolalarda) paydo bo'lsa, ko'pincha antibiotiklar buyuriladi. Amoksitsillin ko'p hollarda antibiotiklar uchun keng tarqalgan birinchi tanlovdir. Agar yaqinda antibiotiklardan foydalanish tarixi bo'lsa yoki infeksiya dastlabki davolanishga javob bermasa, boshqa antibiotiklar ko'rib chiqilishi mumkin. **Og'riqni Boshqarish:** Og'riqni engillashtirish va isitmani pasaytirish uchun asetaminofen (Tylenol) yoki ibuprofen (Advil, Motrin) kabi retseptsiz og'riq qoldiruvchi vositalar tavsiya etilishi mumkin.

Quloq Tomchilari: Ba'zi hollarda quloq og'rig'ini yo'qotish uchun mahalliy og'riqsizlantiruvchi va yallig'lanishga qarshi dorilarni o'z ichiga olgan quloq tomchilari buyurilishi mumkin.

Issiq Kompres: Ta'sir qilingan quloqqa iliq, nam kompressni qo'llash og'riq va noqulaylikni engillashtiradi.

Kuzatish: Infektsiyani kutilganidek hal qilinishini ta'minlash va keyingi davolanish zarurligini aniqlash uchun tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayder bilan maslahatlashish muhimdir.

Oldini olish: Quloq infeksiyalari uchun xavf omillarini kamaytirish, masalan, qo'llarning gigienasiga rioya qilish va tutun tutunidan saqlanish, kelajakda paydo bo'lishining oldini olishga yordam beradi. Shuni yodda tutingki, agar antibiotiklar buyurilgan bo'lsa, hatto dorilar tugashidan oldin alomatlar yaxshilansa ham, to'liq kursni yakunlash juda muhimdir. Bunday qilmaslik antibiotiklarga qarshilik ko'rsatishi mumkin. Bundan tashqari, takroriy yoki surunkali quloq infeksiyalari uchun sizning shifokoringiz kelgusida oldini olish uchun quloq, burun va tomoq bo'yicha mutaxassisga (otorinolarinolog) mumkin bo'lgan jarrohlik aralashuvi, masalan, quloq naychalarini joylashtirish uchun murojaat qilishni ko'rib chiqishi mumkin. infeksiyalar. O'zingizning vaziyatingiz yoki shaxsning yoshi va umumiy sog'lig'iga qarab shaxsiy maslahat va davolanish bo'yicha tavsiyalar uchun har doim sog'liqni saqlash mutaxassisi bilan maslahatlashing.

Muhokama: Eshitish qobiliyatini yo'qotish, teshilgan quloq pardasi yoki mastoid suyagi kabi qo'shni tuzilmalarga infeksiya tarqalishi kabi asoratlarni oldini olish uchun aomni erta tashxislash va o'z vaqtida davolash juda muhimdir. Davolashni tanlash turli omillarga, shu jumladan bemorning yoshiga, simptomlarning og'irligiga va har qanday asosiy holatlarning mavjudligiga bog'liq. Sog'liqni saqlash xodimlari uchun tegishli boshqaruvni ta'minlash uchun dalillarga asoslangan ko'rsatmalarga rioya qilish juda muhimdir.

Xulosalar: Erta tashxis qo'yish va antibiotiklar va og'riqni boshqarish kabi tegishli davolash asoratlarni oldini olish va to'liq tiklanishni ta'minlash uchun juda muhimdir. Ba'zi hollarda jarrohlik aralashuvi zarur bo'lishi mumkin. Sog'liqni saqlash provayderlari aom bilan og'riqan bemorlarga optimal yordam ko'rsatish uchun so'nggi ko'rsatmalar bilan yangilanib turishlari kerak.

•Jamoatchilikni xabardor qilish kampaniyalari ota-onalar va tarbiyachilarga AOM belgilari va alomatlari to'g'risida ma'lumot berib, kerak bo'lganda tibbiy yordamga murojaat qilish muhimligini ta'kidlashi mumkin.

•Sog'liqni saqlash xodimlari davolanishning eng to'g'ri usulini tanlashda bemorning yoshini, alomatlarining og'irligini va boshqa omillarni hisobga olishlari kerak.

•AOM va uni davolash usullari bo'yicha doimiy tadqiqotlar ushbu holat haqidagi tushunchamizni yaxshilashga yordam beradi va kelajakda yanada samarali aralashuvlarga olib keladi.

Adabiyotlar.

1. Pettigrew MM, Gent JF, Pyles RB. Viral-bacterial interactions and risk of acute otitis media complicating upper respiratory tract infection. *J. Clin. Microbiol.*, 2011, 11(49): 3750-3755.
2. Ruohola A, Pettigrew MM, Lindholm L. Bacterial and viral interactions within the nasopharynx contribute to the risk of acute otitis media. *J. Infect.*, 2013, 3(66): 247-254.
3. Vergison A, Dagan R, Arguedas A. Otitis media and its consequences: beyond the earache, *Lancet Infect. Dis.*, 2010, 10, 3(10): 195-203.
4. Burrows HL, Blackwood RA, Cooke JM. Otitis Media Guideline Team. University of Michigan Health System otitis media guideline. 2013. <http://www.med.umich.edu/1info/fhp/practice1guides/om/OM.pdf>.
5. Harnes KM, Blackwood RA, Burrow HL. Otitis media: Diagnosis and treatment. *Amer. Fam. Physician.*, 2013, 7(88): 435-440.
6. Liese JG, Silfverdal SA, Giaquinto C. IdIncidence and clinical presentation of acute otitis media in children aged